

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

Eiropas Savienības Tiesa

Savienības tiesību ievērošanas garants

Eiropas Savienības Tiesa:

Savienības tiesību ievērošanas garants

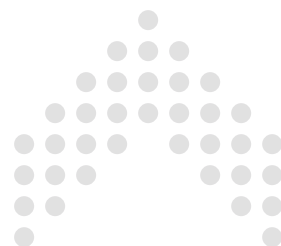

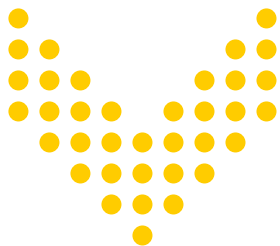

Satura rādītājs

Laipni lūdzam!	6
Tiesa pašā Eiropas sirdī	7
Eiropas Savienības Tiesa	8
Tiesa un iedzīvotāji	11
Tiesa	14
Vispārējā tiesa	16
Tiesvedība	20
Kancelejas	21
Atklātā tiesas sēde	23
Ģenerāladvokāta secinājumi	24
Tiesnešu apspriedes	27
Pasludināšana	28
Iestādes dienesti	30
Valodu lietojums – juridiskā tulkošana	33
Valodu lietojums – mutiskā tulkošana	36
Bibliotēka: dokumentārās lietpratības centrs	38
Personāls	41

Attiecības ar sabiedrību	43
Tiesa un vide	44
Tiesas ēku vēsture	48
Tiesa skaitļos	50
Sekojet līdzī jaunumiem!	52
Kā pie mums nokļūt	53

Laipni lūdzam!

Добре дошли

Laipni lūdzam

Bienvenidos

Sveiki atvykę

Vítejte

Üdvözöljük

Velkommen

Merħba

Willkommen

Welkom

Tere tulemast

Witamy

Καλώς ήρθατε

Bem-vindos

Welcome

Bine ați venit

Bienvenue

Vitajte

Dobro došli

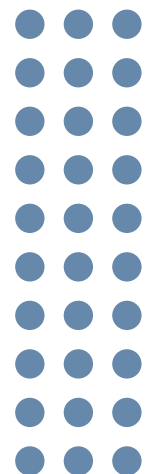
Dobrodošli

Fáilte

Tervetuloa

Benvenuti

Välkommen

Tiesa pašā Eiropas sirdī

Eiropas Savienības Tiesa

Eiropas Savienības Tiesa kā Savienības tiesu varas iestāde nodrošina Savienības tiesību ievērošanu to interpretācijā un piemērošanā.

Veicot šo uzdevumu, Eiropas Savienības Tiesa:

- kontrolē Eiropas Savienības iestāžu aktu tiesiskumu;
- nodrošina, lai dalībvalstis pildītu no Līgumiem izrietošos pienākumus;
- pēc valsts tiesu lūguma interpretē Savienības tiesības.

Tās sastāvā ir divas tiesas: Tiesa un Vispārējā tiesa. Abu tiesu locekļi amata pienākumu izpildē rīkojas pilnīgi objektīvi un neatkarīgi.

Tiesa un iedzīvotāji

Virkne tādu ar iedzīvotāju ikdienas dzīvi saistītu jomu kā, piemēram, darbs, vide, patērētāju tiesību aizsardzība un vēl daudzas citas tiek reglamentētas valsts tiesību normās, kas izriet no Savienības tiesībām.

47 267

spriedumus un rīkojumus radījušas abas tiesas
(kopš 1952. gada)

Preču brīva
aprite

Pakalpojumu
sniegšanas brīvība

**Savienības
tiesības**

Vide

Darba ņēmēju
tiesību
aizsardzība

Patērētāju tiesību
aizsardzība

⋮ Tiesa

Tiesnešus un ģenerālvokātus amatā ieceļ dalībvalstis, savstarpēji vienojoties, uz 6 gadiem – ar iespēju tikt ieceltiem amatā atkārtoti. Tiesneši no sava vidus uz 3 gadiem ievēlē 1 priekšsēdētāju un 1 priekšsēdētāja vietnieku, kurus var ievēlēt atkārtoti.

Tiesa gādā, lai Savienības tiesības visā Savienībā tiktu interpretētas un piemērotas pareizi un vienvērtīgi.

Valstu tiesas drīkst tai iesniegt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, lūdzot skaidrojumu par Savienības tiesību aktu nozīmi vai to piemērojamību.

Tajā var vērsties arī ar tiešajām prasībām atcelt Savienības aktu vai atzīt, ka kāda dalībvalsts neievēro Savienības tiesības. Pēc tam, ja dalībvalsts šo situāciju nevērš par labu, Tiesa drīkst tai uzlikt naudas sodu.

Vispārējās tiesas nolēmumus var pārsūdzēt Tiesā; tā ir tiesīga šos nolēmumus atcelt.

27

tiesneši
(pa 1 no katras
dalībvalsts)

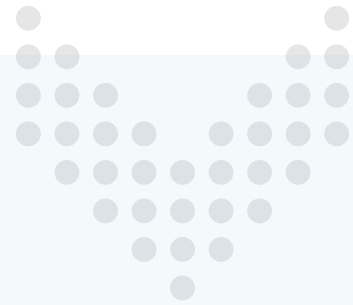
11

ģenerālvokāti

1

sekretārs
(kuru amatā
ieceļ Tiesas
locekļi)

Vispārējā tiesa

Tiesnešus amatā ieceļ dalībvalstīs, savstarpēji vienojoties, uz 6 gadiem, un šie tiesneši no sava vidus uz 3 gadiem ievēlē 1 priekšsēdētāju un 1 priekšsēdētāja vietnieku. Viņi arī no sava vidus ievēlē locekļus, kas pilda ģenerāladvokāta pienākumus lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīšanā.

Vispārējās tiesas kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt fizisku vai juridisku personu un dalībvalstu celtās prasības, piemēram, tādās jomās kā intelektuālais īpašums, ekonomiskā un monetārā politika, konkurence, ierobežojošie pasākumi, piekļuve dokumentiem, lauksaimniecība, publiskais iepirkums un veselība.

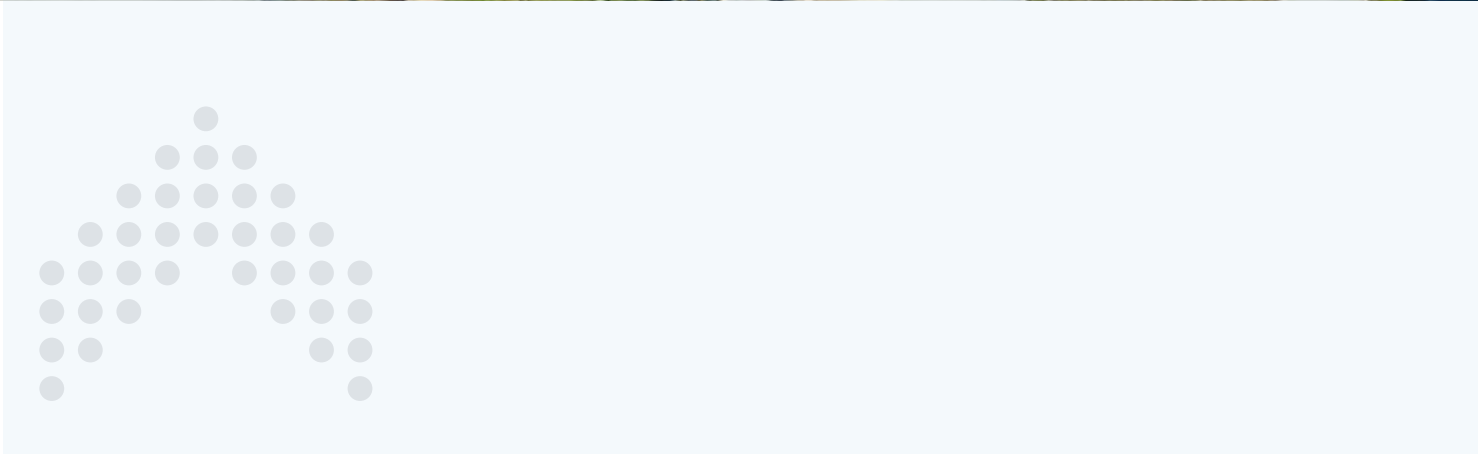
Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko tai nodevusi Tiesa un kas attiecas uz tādām īpašām jomām kā PVN, akcīzes nodokļi, Muitas kodekss, preču tarifa klasifikācija, kompensācija un atbalsts aviopasažieriem un siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma.

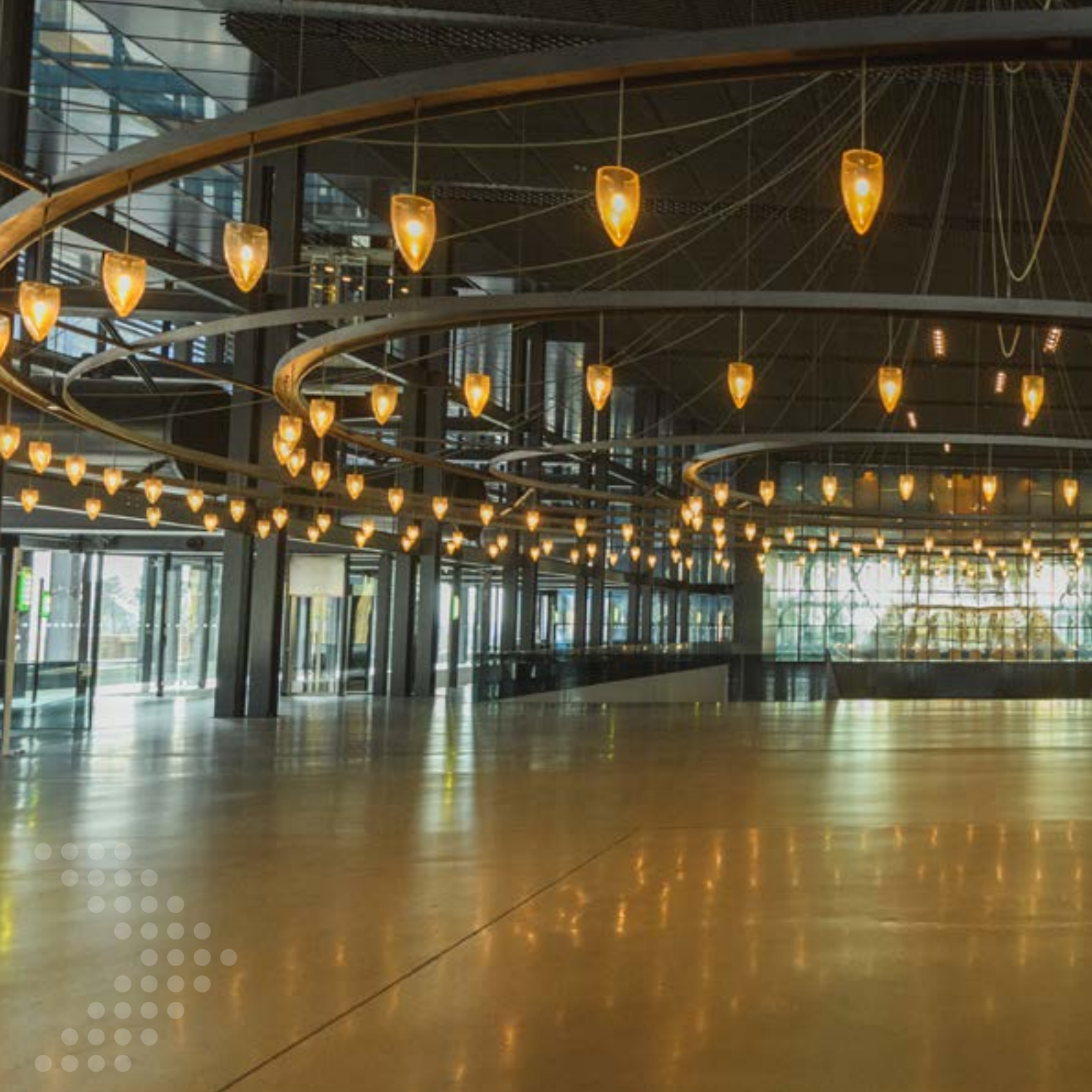
Vispārējās tiesas pieņemtos nolēmumus divu mēnešu laikā var pārsūdzēt Tiesā, iesniedzot pārsūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem.

54
tiesneši
(pa 2 no katras
dalībvalsts)

1
sekretārs
(kuru amatā ieceļ
Vispārējās tiesas
locekļi)

Tiesvedība

Kancelejas

Katrā tiesā kanceleja pilda “vārtu” funkciju un nodrošina saziņu ar lietas dalībniekiem visā tiesvedības gaitā.

Tās palīdz tiesnešiem tiesvedības norisē un ir atbildīgas par izskatāmo lietu materiālu un reģistra, kurā tiek reģistrēti visi procesuālie dokumenti, uzturēšanu.

Saziņa starp kancelejām un lietu dalībniekiem notiek ar lietotnes **e-Curia** starpniecību, kas ļauj droši elektroniski iesniegt un nosūtīt procesuālos dokumentus un nodrošina Savienības tiesās izskatāmo lietu dalībnieku efektīvu un veikspējīgu apkalpošanu.

Atklātā tiesas sēde

Mutvārdu paskaidrojumi lietā tiek uzklausi atklātā tiesas sēdē tiesnešu un ģenerālvokāta klātbūtnē. Viņi lietas dalībniekiem var uzdot jautājumus.

Atklātās tiesas sēdes noris noteiktajā tiesvedības valodā un lietā iestājušos dalībvalstu valodās. Sinhronā tulkošana dažādās oficiālajās valodās tiek nodrošināta atkarībā no iztiesāšanas sastāva tiesnešu un iespējami klātesošo apmeklētāju vajadzībām.

Parasti tiesas sēdes tiek rīkotas no otrdienas līdz ceturtdienai un sākas plkst. 9.30. To ilgums atšķiras atkarībā no lietu īpatnībām.

Atklātajās tiesas sēdēs drīkst piedalīties apmeklētāji.

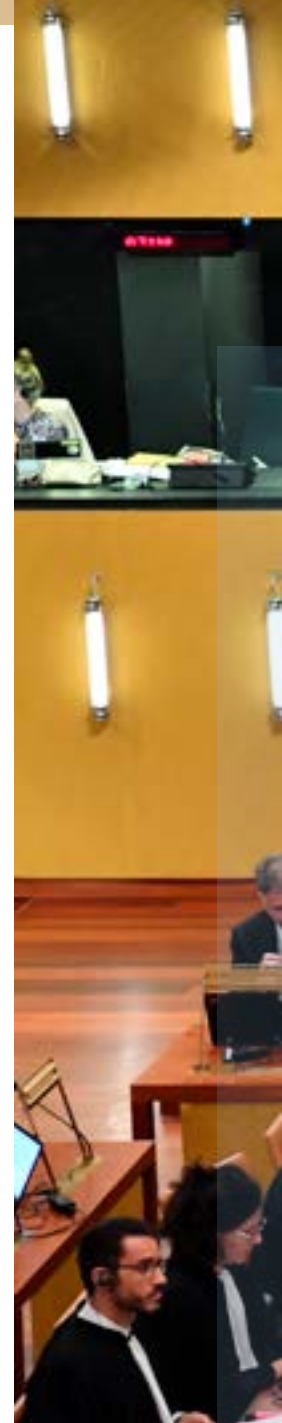

Ģenerālvokāta secinājumi

Ģenerālvokāts piedalās tiesas sēdē un vairākas nedēļas pēc tam sniedz secinājumus. Tajos viņš, rīkodamies pavisam neatkarīgi, piedāvā Tiesai risinājumu, kāds, viņaprāt, būtu piemērojams izskatāmajā strīdā. Tiesai viņa secinājumi nav saistoši.

Ja konkrētajā lietā nav radušies jauni tiesību jautājumi, Tiesa drīkst nolemt, ka lieta tiks izspriesta bez secinājumiem.

Tiesas apspriedēs ģenerālvokāts nepiedalās.

Tiesnešu apspriedes

Tiesneši apspriežas un taisa spriedumus. Tiesu apspriedēs tiesnešu sēdes notiek bez mutisko tulku un citu līdzstrādnieku klātbūtnes.

Lielajā apspriežu zālē notiek Tiesas vispārējā iknedēļas sapulce (tajā piedalās tiesneši, ģenerāladvokāti un sekretārs). Vispārējā sapulce katru lietu nodod kādam iztiesāšanas sastāvam un lemj par iespējamiem pierādījumu vākšanas pasākumiem.

⋮ Pasludināšana

Spriedumus pasludina atklātā tiesas sēdē kāds no iztiesāšanas sastāva tiesnešiem.

Lietas dalībniekiem spriedumi un ģenerālvokātu secinājumi tiek tulkoti no oriģinālteksta valodas tiesvedības valodā un šo dokumentu publicēšanas vajadzībām – visās pārējās valodās. Tīmekļvietnē *curia.europa.eu* tie pieejami visās oficiālajās valodās jau pasludināšanas vai nolasīšanas dienā un vairākumā gadījumu tiek vēlāk publicēti Judikatūras krājumā. Piemēram, 2024. gadā Krājumā publicēts kopumā vairāk nekā 62 000 dokumentu dažādās valodu versijās.

62 000

dokumentu publicēts Krājumā 2024. gadā

Iestādes dienesti

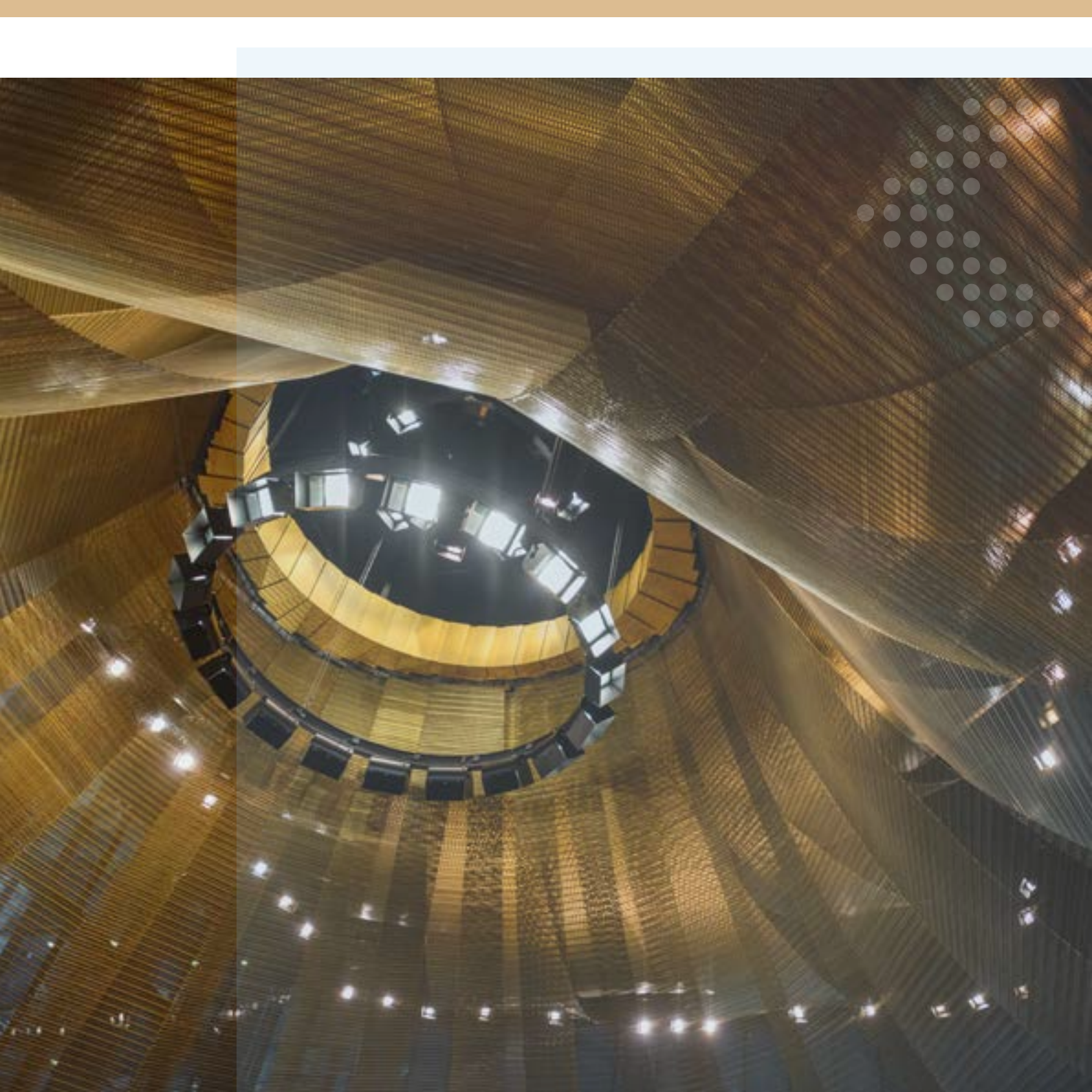
Pētniecība un dokumentācija

Pētniecības un dokumentācijas direkcija, kurā strādā juristi no visas Eiropas Savienības, abām tiesām sniedz informāciju par dalībvalstu tiesībām.

Tā nodarbojas ar pētniecību un juridisko analīzi, lai sniegtu atbalstu abām tiesām judikatīvo jeb tiesas spriešanas funkciju izpildē.

Ar vietnē *curia.europa.eu* pieejamiem pētniecības rīkiem tā sekmē arī Savienības judikatūras un tiesību izplatīšanu.

24

valodu nodaļas

3

atbalsta dienestu nodaļas

1 371 000

lappušu iztulkots 2024.
gadā

tiesu darba nodrošināšanai
nepieciešamajās

552

valodu kombinācijās

Valodu lietojums – juridiskā tulkošana

Savienības tiesības ir vērstas ne tikai uz dalībvalstīm, bet arī tieši uz pilsoņiem, nodrošinot viņiem tiesības un uzliekot pienākumus. Tāpēc daudzvalodība ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām.

Tiesas valodu lietojumam nav līdzinieku nevienā citā tiesā visā pasaulē, jo tajā ikvienā lietā tiesvedība var norisēt ikvienā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām.

Tiesa izskata katru lietu, lai arī kurā no Savienības oficiālajām valodām tā būtu iesniegta. Pēc tam tā nodrošina savas judikatūras izplatīšanu visās Savienības oficiālajās valodās.

Lai nodrošinātu tulkojumus 24 oficiālajās valodās, tāds pats skaits valodu nodaļu, kurām atbalstu darbā sniedz citas trīs par transversālām funkcijām atbildīgas nodaļas, veic juridisko tulkošanu.

Par procesuālo dokumentu, secinājumu un spriedumu tulkošanu gādā šajās nodaļās strādājošie juristi lingvisti. Tie ir ieguvuši pilnu juridisko izglītību un papildus dzimtajai valodai ļoti labi prot vairākas citas valodas.

Tulkojot šos dokumentus Savienības oficiālajās valodās, tiek iemiesots princips, ka Eiropas Savienības justīcija ir vienādi pieejama visiem.

Valodu lietojums – mutiskā tulkošana

Lai tiesas sēdē varētu sazināties lietas dalībnieki, advokāti, tiesneši un ģenerālvokāts un tajā notiekošo saprastu klātesošo apmeklētāju grupas, pēc vajadzības tiek nodrošināta sinhronā tulkošana vairākās valodās.

Bibliotēka: dokumentārās lietpratības centrs

Abu tiesu darbībā tām palīdz dienesti, kas nodrošina dokumentārā un arhivārā mantojuma (proti, 364 500 sējumu, no kuriem vairākums ir par Savienības tiesībām, kā arī vairāk nekā simt datubāzu) pārvaldīšanu, popularizēšanu, izplatīšanu un glabāšanu.

Pašreiz bibliotēkas katalogā rodams viens no pasaulē vispilnīgākajiem Savienības tiesības aplūkojošās literatūras klāstiem, kas sējumos izkārtots plauktos 9,6 km garumā un aptver Savienības 24 oficiālās valodas un vairākas trešo valstu valodas.

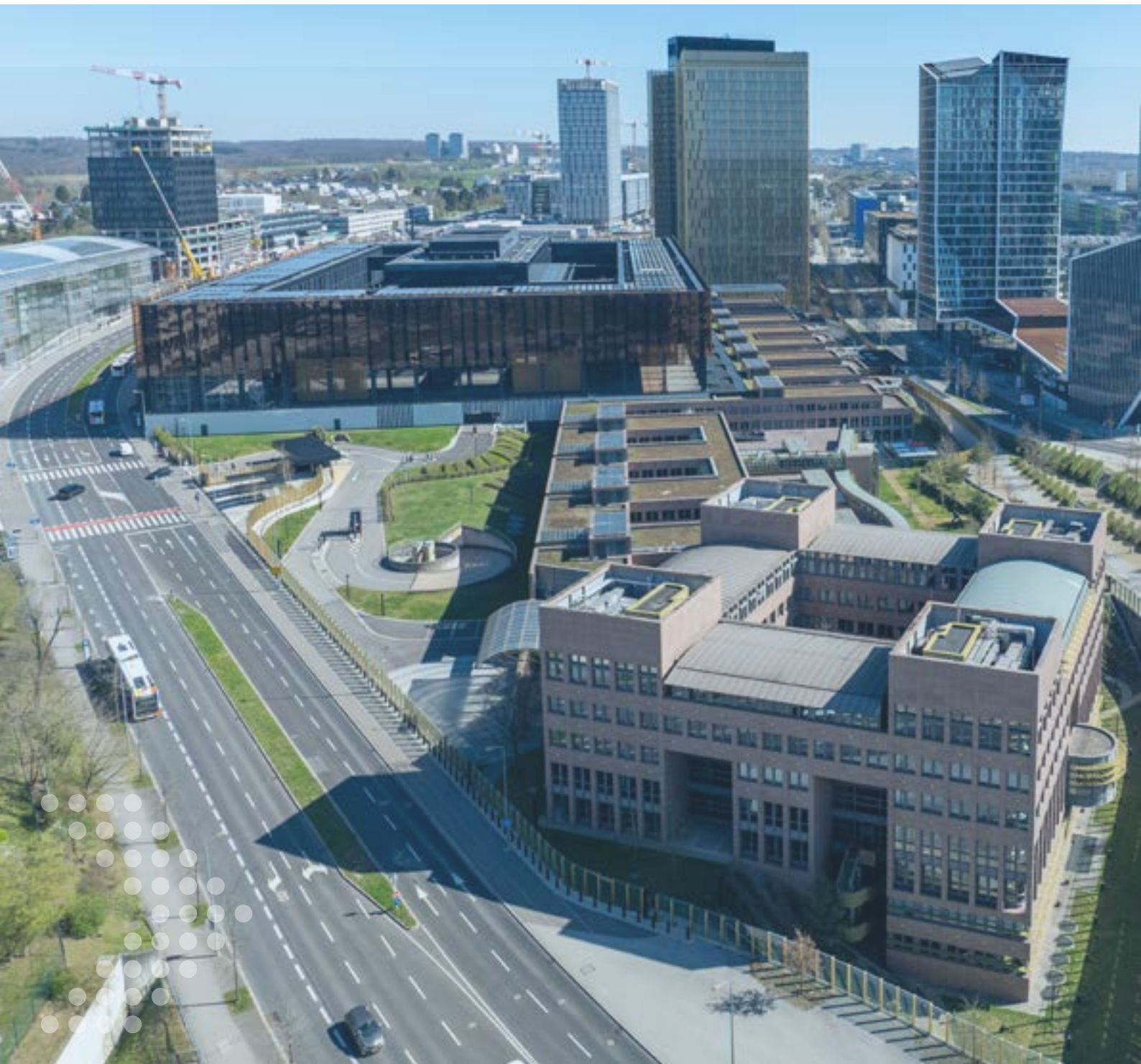
Iedzīvotāji var piekļūt Tiesas administratīvajiem dokumentiem un vēsturiskajiem arhīviem.

364 500
sējumu
(9,6 km garumā)

100 +
juridisko datubāzu

Personāls

Tiesā ir vairāk nekā 2250 darbinieku, t. sk. ierēdņi, pagaidu darbinieki un līgumdarbinieki; to kopumu veido dalībvalstu pilsoņi.

Viņi strādā tiesnešu un ģenerālvokātu birojos un lingvistiskajos un administratīvajos dienestos. Šie dažādu profilu speciālisti ir kvalificēti darbam gan amatos, kas raksturīgi tikai Tiesai (piemēram, juristi lingvisti), gan plašāk sastopamās profesijās (juristi, datorspeciālisti, asistenti, administratīvie vadītāji u. tml.).

Tā kā darbs noris daudz kultūru un daudzvalodu vidē, ikviens no viņiem prot vairākas no 24 oficiālajām valodām. Specializējušies katrs savā kompetences jomā, viņi strādā Savienības tiesību un Eiropas celsmes labā.

27
dalībvalstis

24
oficiālās valodas

2267
darbinieki

Attiecības ar sabiedrību

Eiropas Savienības Tiesa vēlas tuvināties iedzīvotājiem, tostarp arī rīkojot apmeklējumus gan klātienē, gan virtuāli. 2024. gadā Tiesu apmeklēja vairāk nekā 16 300 personu.

Saziņas direkcijas uzdevums ir popularizēt Tiesu un tās judikatūru, kas skar iedzīvotāju ikdienas dzīvi. Kontaktpersonas presei atbild uz informācijas pieprasījumiem un sagatavo paziņojumus presei, kas paredzēti, lai viegli saprotamā valodā plašu sabiedrību un žurnālistus informētu par tām lietām, kas izraisa mediju interesi vai ietekmē iedzīvotāju ikdienu.

Iespēja sekot Tiesas judikatīvajai darbībai tiek nodrošināta arī ar tiesas sēžu raidīšanas sistēmu, pārraidot tiešraidē spriedumu pasludināšanas un ģenerāladvokātu secinājumu nolasīšanas sēdes un ierakstā – tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai.

Mērķis tuvināt justīciju iedzīvotājiem tiek īstenots arī, Tiesai aktīvi darbojoties dažādos sociālajos tīklos, t. sk. *Bluesky*, *Instagram*, *LinkedIn*, *Mastodon*, *Threads*, *X* un *YouTube*.

16 300 +
personu apmeklējušas Tiesu 2024. gadā

⋮ Tiesa un vide

Lai strukturāli mazinātu ietekmi uz vidi, Eiropas Savienības Tiesa atbilstoši Eiropas Regulai par vides vadības un audita sistēmu *EMAS (Eco Management and Audit Scheme)* ir ieviesusi vides pārvaldības sistēmu. 2016. gadā Luksemburgas valsts reģistrēja Tiesas dalību *EMAS*.

EMAS sistēma ļauj ikvienai organizācijai brīvprātīgi rīkoties, lai uzlabotu savu veikumu vides jomā.

Pēdējos gados Tiesa ir guvusi ļoti apmierinošus rezultātus saistībā ar atkritumu pārstrādes sistēmu un papīra, ūdens un enerģijas patēriņa mazināšanu, arī izmantojot atjaunīgo saules enerģiju.

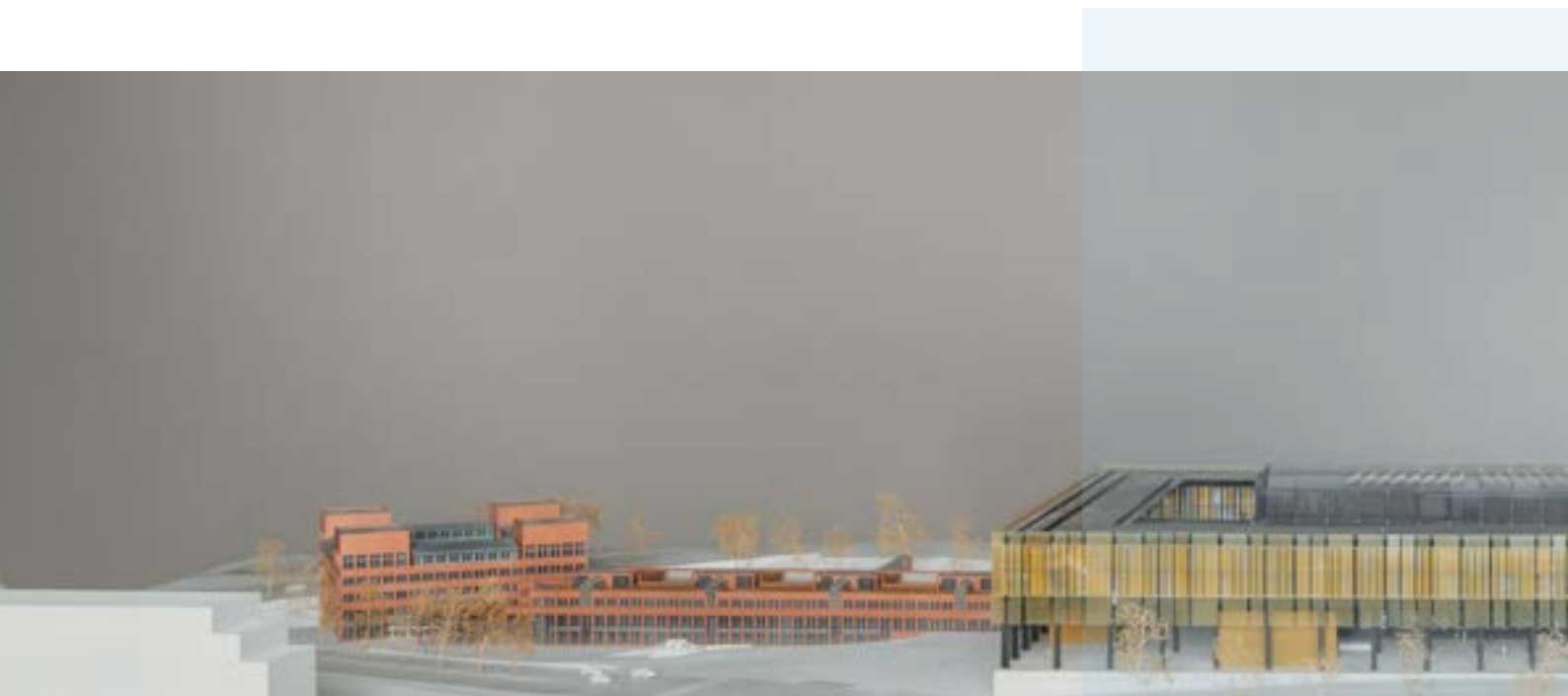
Tiesas ēku vēsture

Eiropas Savienības Tiesas mītne kopš iestādes izveides 1952. gadā atrodas Luksemburgā. Sākotnēji Luksemburgas valdība tās rīcībā nodeva trīs ēkas: Vobāna villu (*Villa Vauban*) tiesnešu un ģenerāladvokātu biroju vajadzībām, Hamiliusa (*Hamilius*) ēku lingvistiskajam dienestam un Helinksa (*Hellinckx*) namu administrācijas un bibliotēkas vajadzībām. No 1959. līdz 1972. gadam visi Tiesas dienesti tika pārcelti uz ēku *Côte d'Eich* ielā.

Pirmā *Palais* jeb Tiesu pils Kiršbergas plakankalnē tika atklāta 1973. gadā un pēc tam no 1988. līdz 1994. gadam vairākkārt paplašināta: izbūvējot Erasma (*Erasmus*), Tomasa Mora (*Thomas More*) un Temīdas (*Thémis*) ēkas.

2008. gadā tika svinīgi atklāta arhitekta Dominika Pero (*Dominique Perrault*) projektētā jaunā Tiesu pils. Toreiz to veidoja atjaunotā vecā Tiesu pils, "Gredzens", divi torņi un Galerija. 2019. gadā tika svinīgi atklāts trešais tornis "Rocca". Šis simt astoņpadsmit metru augstais 29 stāvu tornis ir augstākā ēka Luksemburgas Lielhercogistē.

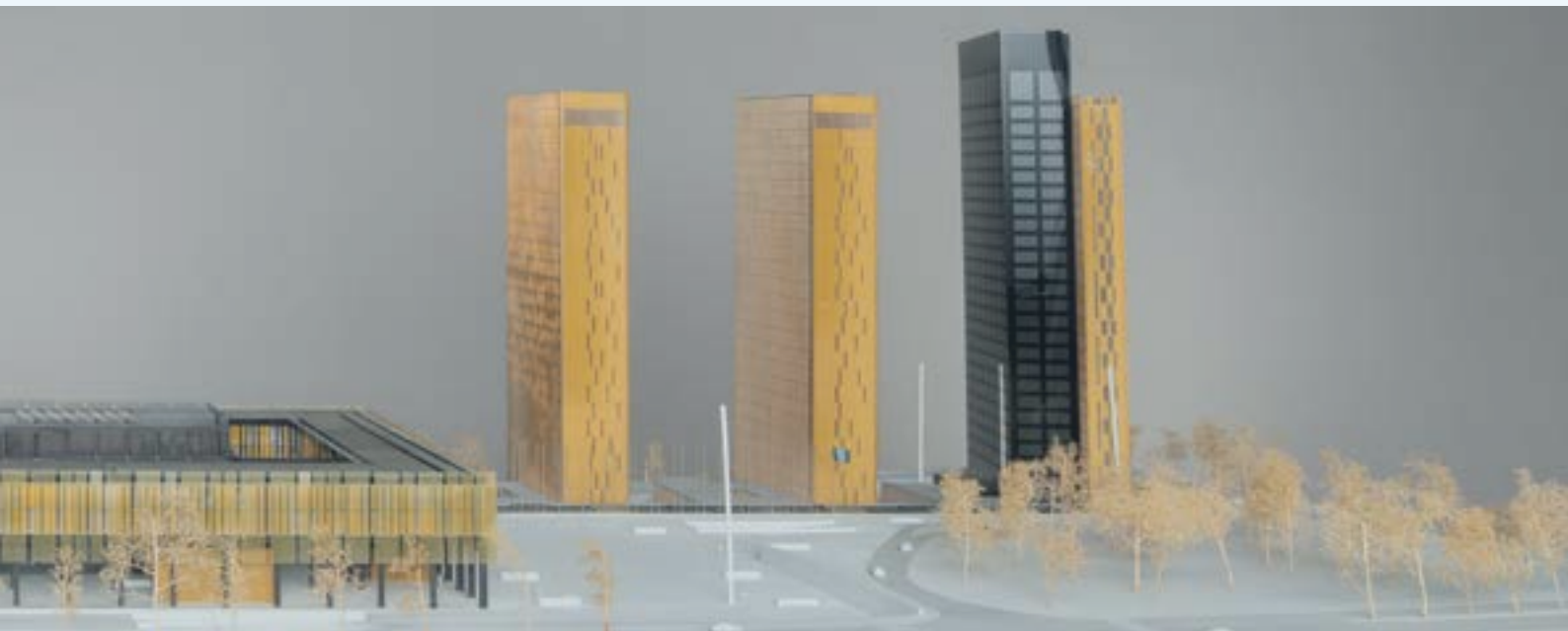
Pašlaik Tiesas ēku kompleksu veido ēku kopums, kura apbūves platība ir 138 850 m² un kuram lielā mērā var piekļūt apmeklētāji. Šajā kompleksā atrodas arī 11 tiesas sēžu zāles, kas ir atvērtas apmeklētājiem.

138 850 m²
apbūves platības

11
tiesas sēžu zāles

118 m augstā (29 stāvu)
ēka – augstākā
Luksemburgas Lielhercogistē

⋮ Tiesa skaitļos

Lietas, kas pabeigtas ar spriedumiem un rīkojumiem:

Tiesa

26 586

(kopš 1952. gada)

Vispārējā tiesa

19 132

(kopš 1989. gada)

Budžets:

542

miljoni EUR 2025. gadam

Tiesvedības valodas:

24

bulgāru, spāņu, čehu, dāņu, vācu, igauņu, grieķu, angļu, franču, īru,
horvātu, itāļu, latviešu, lietuviešu, ungāru, maltiešu, holandiešu,
poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu un zviedru

2267

ierēdņi un
darbinieki

Personāls:

1376
(61 %)

sievietes

891
(39 %)

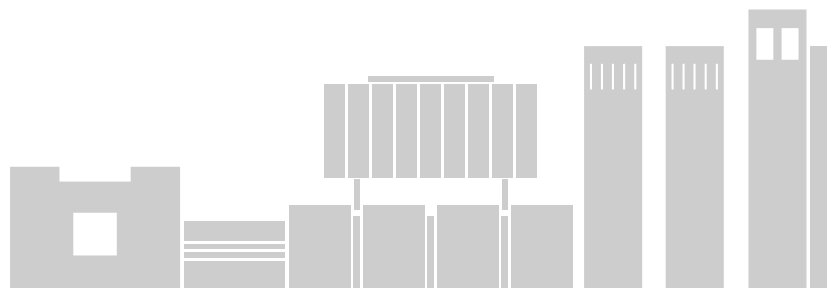
vīrietis

531 563

apmeklētāji (kopš 1968. gada)

16 319

apmeklētāji 2024. gadā

Sekojet līdzī jaunumiem!

Sekojet Tiesas judikatūras un iestādes aktualitātēm, apmeklējot tīmekļvietni curia.europa.eu sociālajos medijos (*LinkedIn, Instagram, Mastodon, Bluesky, Threads, X, WhatsApp* un *YouTube*).

Apmeklējiet Eiropas Savienības Tiesas mītni:

- Grupu apmeklējumu programma
- Attālinātie apmeklējumi – izglītojošs projekts vidusskolēniem (15–18 gadu vecumā)

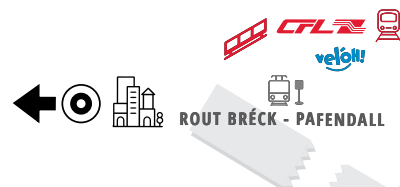

Sīkāka informācija par mūsu iestādes darbību:

Gada ziņojumā

YouTube

Kā pie mums nokļūt

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Eiropas Savienības Tiesa

L-2925 Luksemburga

Tālr. +352 4303-1

curia.europa.eu

Manuskripts pabeigts 2025. gada maijā. / Atsauce uz informāciju 31.12.2024.

Formatējums: Eiropas Savienības Tiesa | Saziņas direkcija | Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa, 2024.

Fotoattēli/ilustrācijas:

Titulattēls: © Eiropas Savienība

Fotogrāfijas: © Eiropas Savienība, 10. lappuse © shutterstock.com, 15. lappuse © *Gediminas Karbauskis*

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekiem.

Ne Eiropas Savienības Tiesa, ne personas, kas rīkojas Tiesas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

© Eiropas Savienība, 2025

Print PDF	ISBN 978-92-829-5046-3	ISSN 3094-5305	doi: 10.2862/4840520	QD-01-25-006-LV-C
Web PDF	ISBN 978-92-829-5047-0	ISSN 3094-5313	doi: 10.2862/6930293	QD-01-25-006-LV-N

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Saziņas direkcija

Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa

2025. gada maijs

Print PDF	ISBN 978-92-829-5046-3	ISSN 3094-5305	doi: 10.2862/4840520	QD-01-25-006-LV-C
Web PDF	ISBN 978-92-829-5047-0	ISSN 3094-5313	doi: 10.2862/6930293	QD-01-25-006-LV-N